

TR NOTĀRS

belāšs

jeb
vilcienā
lasāma
grāmata

ZVAIGZNE

LIELAIS PĒTERIS

STĀSTS BEZ ĪPAŠA KONTEKSTA

Pašvaldības policijas administratīvā pārkāpuma protokolā Nr. _____ fiksēts gadījums – pilsonis Pēteris Lielais, p. k. _____, būdams alkohola reibumā, sabojājis *Narvesen* kiosku. No paša Lielā kunga paskaidrojuma izriet, ka nelaimīgā būdele gadījusies starp tramvaja pieturu un Pēteri brīdī, kad tas lūkojis noķert jau aizejošo sabiedriskā transporta līdzekli. Kiosks nošļuka no pamatiem, bet Pēteris, to nepamanījis, turpināja ceļu un vārda tiešā nozīmē noķēra tramvaju aiz astes, noraujot tā aizmugurējo daļu no sliedēm, un tas tad arī bijis par iemeslu policijas izsaukšanai un tālākajām administratīvajām darbībām. Lielā kungs skaudri nožēlojot notikušo un soloties turpmāk būt uzmanīgāks.

Izrādot labo gribu, viņš vēl pirms policijas ierašanās uzstūma nošļukušo kiosku atpakaļ uz pamatiem un apzvērēja, ka vēlāk atgriezīsies ar instrumentiem un piestiprinās to kārtīgi, lai vējš neaizpūš. Ar dažu garāmgājēju morālu atbalstu arī tramvajs tika sakārtots braukšanai. Par laimi, daudz tā darba nebija, jo pakaļējie riteņi bija vien izlēkuši no gropes, paliekot uz sliedēm. Pietika ar vienu Pētera pleca triecienu ieskrējienā, lai viss nokārtotos godam. Diemžēl no trieciena kaut kas vagona ritošajā

daļā izļurkājās, tādēļ nācās saukt "Rīgas satiksmes" remontbrigādi.

Gaidot brigādi, Pēteris (jāteic, viņš patiesi bija ražens vīrs un jau kopš bērnības tika dēvēts par Lielo Pēteri; tas ir rets gadījums, kad iesauka sakrīt ar uzvārdu) sniedza paskaidrojumus policistam, arī pamatīga izmēra vīram, kurš uz Pētera fona tomēr izskatījās visai nenozīmīgs.

Radās neliela ķibeles ar protokola parakstīšanu, proti, Lielā Pētera neveiklie pirksti sašķaidīja policista pildspalvu gabaliņos. Mēģinot kritienā notvert pildspalvas atliekas, likuma sargs palaida vējā protokolu. Pēteris futbola vārtsarga cienīgā lēcienā metās pēc plandošajiem papīriem, un gals bija klāt arī tiem.

Zobus sakodis, policists ķērās pie dokumenta jaunas, papildinātas versijas sastādīšanas, bet personisko vainu pārdzīvojošais pārkāpējs bikli miņājās un lūkoja vairs neko vērtīgu nesabojāt.

Aiz cietušā tramvaja sastājās vēl divi sastāvi, apkārt vazājās neapmierināti pasažieri, uzdodami muļķīgus jautājumus, un Lielais Pēteris pūlējās, cik jaudas, uz tiem godīgi atbildēt, nokaitējot vispārējo psiholoģisko klimatu vēl vairāk. Daudziem bija iebildumi, ka tāda lamzaka dēļ liegta iespēja izmantot sabiedrisko transportu, tāpat visus interesēja, kas atmaksās pārtrauktā brauciena biļetes cenu. Kāds sīks, tumsnējs vīriņš ar cietiem vaibstiem un nemodernām brillēm pārliecināti norādīja uz Pēteri, skaļi paziņojot, ka tieši tas (kā notikuma vaininieks) nes atbildību civiltiesiskā kārtā.

Klātesošajiem šāds risinājums bija pa prātam, jo maz kurš ticēja "Rīgas satiksmes" spējai un labajai gribai kompensēt zaudējumus, tādēļ visi gaidoši blisināja

naudaskāras acis Pētera virzienā, un tas, pareizi sapratis sabiedrības spiediena vektoru, devās pie tuvumā esošā bankomāta.

Velāk, papildinot protokolu, viņš taisnojās, ka bijis satraucies un drebējušas rokas, tādēļ gadījies misēklis ar PIN kodu, tā ka bankomāts galu galā bija izrauts un nogāzts zemē, taču to Pēteris nespēja paskaidrot.

Kamēr banku apkalpojošā apsardzes kompānija steidzās uz notikuma vietu, lielais vīrs, nezaudējot laiku, aizņēmās no “Rīgas satiksmes” remontniekiem dažus instrumentus un gāja nostiprināt *Narvesen* kiosku vietā. Jāteic, meistari ne visai vēlējās dalīties ar darbarīkiem, taču, redzot stipri iebuktēto tramvaju un apskādēto bankomātu, nolēma izvairīties no iespējamās konfrontācijas ar klaiņojošu pāļu dzinēju.

Komercbūves labošana nevilcās ilgi. Izlīdis no gruvešu kaudzes, Pēteris neziņā skumīgi grozīja galvu un prātoja, kas gan šoreiz varēja noiet greizi.

Divi bruņoti un ļoti kareivīgi vīri melnos kombinezonos, reaģējot uz bankomāta sūtīto pirmsnāves gārdzienu, ieradās notikuma vietā, stipri lādējās un vēlējās noskaidrot vaininieku. Liecinieki nez kādēļ nolēma paklusēt, bet policijas inspektors bija pārvērties neuzkritošā hronikas rakstītājā un steidzīgi skribelēja jau trešo protokola lapu, klusībā cerot, ka administratīvais pārkāpējs neizstrādās ko jaunu, jo likuma roka sāka pagurt.

Cilvēku klusēšanas iedrošināti, melnie vīri iepina leksikā arvien sulīgākus izteicienus, vicināja ieročus un draudēja visus saslapināt. Pēteris ļoti vēlējās palīdzēt apsargiem noskaidrot patiesību un izstāstīt visu pēc kārtas. Viņa izpratnē negadījums ar naudas kasti sākās, kad tumsnējais vīrelis pasludināja Pēteri par kompensācijas

maksātāju, tādēļ norādīja uz sabiedrisko aktīvistu, teikdams: “Viņš...” Tālāk lamzaks netika, jo apsargi nogāza brillaini zemē un, ignorējot jebkuru argumentāciju un veselo saprātu, sāka metodiski spārdīt ar kājām.

Apmēram pēc minūtes policijas inspektors konstatēja, ka administratīvā lieta pārsniedz definētos ietvarus un pārvēršas krimināllietā: Pēteris bija devies lūgt spārdītājus apstāties, lai izklāstītu patiesos bankomāta krišanas apstākļus. Diemžēl vai nu agresīvie vīrieši kaut ko pārprata, vai arī Pēterim atkal kaut kas misējās, bet abi kaušļi gulēja zemē vaidēdami un pēc mirklā izvērta haotisku blikšķināšanu, lietojot šaujamočiem līdzīgus priekšmetus.

Nācās saukt papildspēkus no Valsts kārtības policijas.

Dažus mēnešus vēlāk Rīgas apgabaltiesas sēdē liecinieki pamatīgi putrojās, runājot par notikumiem pēc apšaudes sākuma.

Piemēram, neviens nespēja atminēties, kā tieši tika izsista “Latvijas balzama” veikala vitrīna. Vieni domāja, ka tajā ietricās lielākais no bēgošajiem vīriem melnā, citi pārstāvēja viedokli, ka stikls sašķīda krietni pirms tam pats no sevis, kad Pēteris ekstrahēja līdzās esošo bankomātu. Par kaut ko visi bija vienisprātis – par faktu, ka četri simti trīsdesmit septiņu dažādu marku alkohola pudeļu nozušana no veikala ir divu garām slājušu kapučotu narkomānu darbs. Pārdevējām pašām par to nekas nebija sakāms, jo, sākoties apšaudei, tās iemuka paligtelpās un palika tur vēl ilgi pēc miera pasludināšanas, līdz kambarītī iebruka specvienības vīri, skaļi aurojot un pagērot visiem gulēt, nekustēties un labprātīgi nodot ieročus.

Tāpat tiesas procesā netika noskaidrots, kurš pirmais sāka izkliegt politiski motivētus rečitativus, aicinot gāzt

valdību un tiesāt valsts nolaupītājus. Iespējams, tie bija studenti no pēdējā piebraukušā tramvaja, varbūt pensionāri no pirmā, taču tiešu pierādījumu trūkuma dēļ šīs versijas netika tuvāk pētītas, un procesa dalībnieki vienojās, ka būs bijusi darīšana ar neidentificētu, valstij naidīgu provokatoru, kurš vēlāk aizmucis no notikuma vietas; un tas nepārprotami liecināja par nelieša profesionalitāti un sagatavotību.

Paša Lielā Pētera atmiņas par nemieriem bija visai miglainas un izplūdušas. Viņš atcerējās, ka stāvēja puļa vidū, lempīgi vicinādams dzirnavu spārniem līdzīgās rokas, lūgdams visus nākt pie prāta, taču apmātie cilvēki šos centienus uztvēra kā aicinājumus pretoties valsts varas pārstāvjiem, kas otrpus no tramvajiem izveidotajām barikādēm pulcējās arvien kuplākā skaitā.

Lidoja bruģakmeņi, apkārt rosījās dumpinieki, atrodies sabiedriskā vietā ar atvērtiem alkoholisko dzērienu iepakojumiem un lietojot stiprinātos dzērienus, kuru izcelsmi ne tiesā, ne izmeklēšanas darbību laikā tā arī neizdevās noskaidrot, un tas savukārt stiprināja aizdomas par “trešā spēka” iejaukšanos. Saule laidās aiz māju jumtiem. *Narvesen* kioska atliekas baroja trīs ugunsiskus. Vakarīgā noskaņa un gaismēnu ņirbēšana dzina Pēteri snaudā. Lielais vīrs ielida tuvākajā tramvajā un, saritinājies embrija pozā, aizmiga.

Kāds no nemierniekiem konstatēja: “Viņi nogalināja mūsu Milzi!” Bez revolūcijas simbola puļa aktivitāte pamazām aprima, ļaujot specvienībai darīt savu darāmo bez turpmākiem upuriem.

Prokurors pieprasīja sodīt Lielo Pēteri kā nekārtību izraisītāju, organizatoru un iedvesmotāju, tomēr,

pateicoties Pašvaldības policijas inspektora godīgajai liecībai un deviņpadsmit uz vietas rakstītā protokola lappusēm, advokātam izdevās lamzaka atbildību ierobežot Administratīvo pārkāpumu kodeksa ietvaros. Par galveno vainīgo tika atzīts tumsnējais vīrelis nmodernajās brillēs; tieši viņa provocējošās darbības, tostarp civiltiesiskās atbildības uzvelšana Pēterim bez tiesas, tracinot pasažierus, un kautiņš ar bankomāta sargiem, kā rezultātā cietušajiem tika nodarīti smagi miesas bojājumi, beigās tika atzīti par to palaidējmehānismu, kas detonēja sabiedriskā miera sprādzienbīstamo serdi.

Pēc tiesas Pēteris devās mājup. Viņš konsekventi izvairījās no kioskiem, tramvajiem un bankomātiem, bet, pamanījis krītošu zvaigzni, paslēpās koka ēnā, lai netiktu saistīts arī ar šo katastrofu.

2014

